

**Komitet pravnika
za
ljudska prava**

YUCOM

Adresa:
Svetogorska 17
11103 Beograd – Stari
grad, PAK 106402

Telefon:
+381-11-3344425
Fax:
+381-11-3344235

e-mail:
office@yucom.org.rs

web:
www.yucom.org.rs

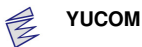
Sastanak branitelja i braniteljki ljudskih prava

20.12.2010. Novi Sad

U organizaciji UNOCHRa, OEBSa i Komiteta pravnika za ljudska prava –YUCOM, 20. decembra 2010. godine u Novom Sadu, u prostorijama Nezavisnog društva novinara Vojvodine (NDNV) održan je sastanak branitelja i braniteljki ljudskih prava. Sastanku je prisustvovalo 15 predstavnika branitelja i braniteljki ljudskih prava iz Novog Sada, Beograda, Zrenjanina i Kikinde.

Na početku sastanka Milan Antonijević, direktor YUCOM-a ukratko je izneo ciljeve sastanka. Kako je broj branitelja i braniteljki sve manji, sve je manje mladih koji se odlučuju da budu branitelji/ke a i senzibilitet organizacija civilnog društva opada kada je u pitanju zaštita ljudskih prava a pritisci kojima su branitelji i braniteljke izloženi i dalje prisutni, U Novom Sadu je održan četvrti konsultativni sastanak van Beograda, u cilju širenja mreže branitelja i braniteljki ljudskih prava. Takođe, opšti cilj ovih i proteklih konsultacija je unapređivanje delovanja branitelja i braniteljki ljudskih prava kao i sastavljanje preporuka koje bi bile upućene nadležnim državnim organima i međunarodnim institucijama i organizacijama, u cilju unapređenja položaja branitelja i braniteljki ljudskih prava. U širem smislu, ovaj skup i sastanci koji su održani usmereni su ka jačanju ovog segmenta delovanja organizacija civilnog društva i povećanju njihove prepoznatljivosti i prisustva u javnosti.

Dajana Falloni, šefica Odeljenja za demokratizaciju pri Misiji OEBS u Srbiji, rekla je da svako društvo treba da ima ljude koje se bave zaštitom i promocijom ljudskih prava kao i zaštitom prava žrtava kršenja ljudskih prava. Ovi ljudi su hrabri i kao takvi zaslužuju podršku i priznanje za svoj posao. Ona je naglasila da je još uvek puno slučajeva u kojima sami branitelji/ke postaju žrtve povrede ljudskih prava. To se naročito odnosi na braniteljke ljudskih prava, iz razloga što su promene položaja žena u društvu vrlo diskutabilna tema a takođe i na one branitelje/ke koji se bave zaštitom ekonomskih i socijalnih prava jer su to oblasti u kojima ako svojim aktivnostima zahtevate pravičnu raspodelu sredstava ili tražite odgovornost za činjenje ili inerciju onih koji su do tog stanja i doveli, postoji veliki rizik od stvaranja brojnih neprijatelja.

YUCOM

Komitet pravnika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights

Svetogorska 17, Beograd, Srbija / 17 Svetogorska Street, 11000 Belgrade, Republic of Serbia

Tel/Fax: +38111 3344235, +38111 3344425

e-mail: yucomoffice@gmail.com

www.yucom.org.rs

Prepoznajući ulogu branitelja/ki ljudskih prava kao i ulogu civilnog društva OEBS je 2007. godine u Varšavi postavio kontakt osobu za branitelje/ke ljudskih prava, koja veoma blisko saraduje sa drugim međunarodnim organizacijama koje se bave zaštitom branitelja/ki ljudskih prava a to su prvenstveno UN i Savet Evrope. Kontakt osoba radi u cilju podržavanja umrežavanja branitelja/ki i izgradnju njihovih kapaciteta.

Marija Rauš, savetnica za ljudska prava UN OHCHRa, kazala je da je pitanje položaja branitelja/ki veoma važno pitanje za svaku državu. Oblast zaštite branitelja/ki ljudskih prava je oblast koja je najmanje normativno određena. Čitav sistem zaštite ljudskih prava se zasniva na pretpostavci da će NVO i pojedinci učestvovati u tom sistemu. Savet UN za ljudska prava se takođe u svojim procenama o stanju ljudskih prava oslanja na NVO ali unutar Saveta postoji mala briga za NVO.

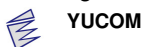
Srbija važi za zemlju u kojoj je civilno društvo razvijeno, ali se ta procena odnosi na period od pre 2000. godine kada je intelektualna elita bila uključena u civilni sektor, do danas je najveći deo te elite prešao u vladin sektor. Pitanje branitelja/ki ljudskih prava je važno za UN što je i pokazano time što je međunarodni dan ljudskih prava 2010. godine posvećen upravo braniteljima i braniteljicama ljudskih prava.

Marija Rauš je takođe istakla je da za kancelariju UN OHCHRa delovanje, zaštita i status branitelja i braniteljki ljudskih prava predstavlja prioritet. U tom smislu, kancelarija UN za ljudska prava u Srbiji zajedno sa OEBSom i YUCOMom pravi pregled situacije u kojima rade branitelji/ke ljudskih prava kako bi zajedno formirali platformu u 2011. godini tj. da bi ta iskustva pretočili u strateški dokument i preporuke koje će uputiti Vladi za rešavanje pitanja branitelja u Srbiji. Kao jedan od nalaza u dosadašnjem radu pojavljuje se slab uvid u glavnom gradu republike u probleme sa kojima se suočavaju branitelji/ke ljudskih prava na lokalnom nivou, te je i cilj ovih sastanaka upoznavanje sa konkretnim problemima koji im otežavaju ili onemogućavaju rad.

Ona je na kraju izlaganja istakla da je na međunarodni dan ljudskih prava ove godine, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava organizovalo okrugli sto na temu medija i ljudskih prava, na kojem je nedorečena ostala tema uloge novinara kao branitelja/ki ljudskih prava. Ona je istakla da nije neophodno raditi u NVO sektoru da biste bili branitelj/ka ljudskih prava. Ona je navela primer novinarkе Brankice Stanković koja je ove godine dobila nagradu "Ličnost godine" od strane OEBSa. Slučaj ove novinarkе je jedan vidljiv primer pritiska kojima su izloženi branitelji/ke, međutim takve sudbine ljudi koji su isključeni i ignorisani od strane lokalne vlasti su prisutne svuda u Srbiji.

Prisutni branitelji i braniteljke ljudskih prava naveli su problema sa kojima su suočeni u njihovom radu. Postoji generalni utisak da su ljudska prava pala u drugi plan i pored mnogo slučajeva koji govore da fokus treba da se usmeri na ista. Donatori koji su davali sredstva za zaštitu ljudskih prava odlaze jer smatraju da je Srbija dovoljno demokratski razvijena država. Takođe Vlada ne vidi partnera u NVO u pogledu zaštite ljudskih prava. Sve to ukazuje da zaštita ljudskih prava više ne predstavljaju prioritet.

Jedan od problema je i elitizacija NVO sektora. Postoji nekoliko NVO koje su elitizovane, pobeđuju na konkursima i to predstavlja veliki problem koji za posledicu ima marginalizaciju manjih organizacija, neumrežavanje i izostanak

Komiteo pravnika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights
Svetogorska 17, Beograd, Srbija / 17 Svetogorska Street, 11000 Belgrade, Republic of Serbia
Tel/Fax: +38111 3344235, +38111 3344425
e-mail: yucomoffice@gmail.com
www.yucom.org.rs

solidarnosti među NVO, što dovodi do nemogućnosti malih i neafirmisanih nevladinih organizacija da dobiju sredstva na konkursima za projekte. Prisutni su naveli da NVO sektor u Vojvodini nije toliko razvijen kao u centralnoj i južnoj Srbiji i da ne postoji jak partner sa teritorije Vojvodine sa kojim je moguće umrežiti se u cilju dobijanja projekata na konkursima.

Takođe je prisutna selektivna zaštita ljudskih prava. Naveden je primer Zrenjanina gde su od 2000. godine propale brojne fabrike i preduzeća a da niko ne vodi računa o pravima radnika i pored priliva investicija. Niko ne razmišlja o lustraciji koja je zaobišla investitore a lokalna samouprava troši fondove isključivo na pitanje položaja Roma. Nezamislivo je da neko u 2010. godini gradi imidž u civilnom društvu kao organizacija za zaštitu ljudskih prava kada reaguje samo na masovna kršenja ljudskih prava. Tako da se dolazi u situaciju da selektivno štitimo ljudska prava zbog nedostatka sredstava i ignorisanja od strane lokalne samouprave.

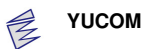
Evidentno je smanjenje broja branitelja i braniteljki, a takođe i nezainteresovanost mladih ljudi za ovu oblast. NVO sektor ne daje mogućnosti mladim ljudima, i zbog toga oni odlaze ili u vladin ili u privatni sektor. Primetan je manjak osvešćenih aktivista koji bi se bavili i drugim pitanjima ljudskih prava pored homofobije, ratnih zločinaca i pitanjima Roma. Iz tog razloga mladi ne vide mogućnost da se izraze u civilnom sektoru.

Još jedan problem koji je prisutan na teritoriji Vojvodine je nepostojanje organizacija koje su profilisane da pomognu braniteljima/kama pred sudom. Kao primer za to naveden je slučaj NVO "Iz kruga" koji je prilikom otvaranja Omladinskog centra CK13 pre dve godine bio meta napada i kleveta od strane pojedinih medija. Iz razloga što tada nisu znali kome da se obrate za pomoć i nestručnih advokata za pitanja ljudskih prava, danas su primorani da plate velike troškove. Takođe je očigledno da branitelji/ke koji su mete napada nisu dovoljno informisani o tome kome mogu da se obrate i zatraže zaštitu.

Evidentno je i to da se novinari ne prepoznaju kao branitelji/ke ljudskih prava i da imaju jako mali prag tolerancije prema braniteljima/kama. Branitelj/ka ljudskih prava je moguće biti i unutar vladinih institucija, kao što je to bio Marko Karadžić. Na pitanje Ružice Bande zašto podrška vladinog sektora izostaje kada se radi o prelasku aktivista iz NVO sektora u vladin, kada se kolege nađu na pozicijama na kojima se donose odluke, prisutni su istakli da politička svest prevladava u tom slučaju i da je priklanjanje jednoj ili drugoj struji neminovno. Neophodno je raditi na metodologiji i međusobnoj saradnji.

Takođe je evidentan izostanak podrške organa lokalne samouprave. Kada se ima u vidu i izostanak podrške donatora kojih je sve manje, neminovno je smanjenja broja branitelja/ki ljudskih prava.

Mediji: Problem lokalnih medija je što je većina privatizovana i ne želi da izveštava o ljudskim pravima jer procenjuje da nisu od javnog interesa i zahtevaju nadoknadu za priloge o NVO. Takođe, privatni mediji smatraju da izveštavanje o ljudskim pravima ne doprinosi povećanju rejtinga. Novinari koji i žele da izveštavaju o ljudskim pravima bivaju karakterisani kao aktivisti za ljudska prava i nailaze na nemogućnost nalaženja zaposlenja. Prisutno je i sveopšte odbijanje od strane urednika da objavljuju priče na temu ljudskih prava. Obostrano nerazumevanje medija i branitelja/ki je evidentno.

YUCOM

Komiteo pravniko za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights

Svetogorska 17, Beograd, Srbija / 17 Svetogorska Street, 11000 Belgrade, Republic of Serbia

Tel/Fax: +38111 3344235, +38111 3344425

e-mail: yucomoffice@gmail.com

www.yucom.org.rs

Naveden je primer okruglog stola "Mediji i ljudska prava - doprinos toleranciji" organizovan od strane Ministarstva za ljudska i manjinska prava uz podršku NVO Novosadske novinarske škole, na kojoj su predstavljeni rezultati analize koja je imala za cilj da identifikuje koliko je prisutna tema ljudskih prava u medijima u toku jednog meseca u 2010. godini. Iako je na okruglom stolu bilo prisutno oko 15 predstavnika medija, na poziv Ministarstva urednicima medija koji su bili uključeni u analizu, niko se nije pojavio.

Neophodno je i da NVO učine sve što je u njihovoj moći da svoje priče/izveštaje na polju ljudskih prava učine što atraktivnijim za medije i da nametnu svoje teme kao javni interes.

Partnerstvo medija i NVO:

Jedan od prisutnih problema je i odnos šire javnosti prema braniteljima/kama ljudskih prava. U široj javnosti postoji generalno negativna slika o braniteljima/kama ljudskih prava koji često bivaju okarakterisani kao strani plaćenici, izdajnici, nepatriote što za posledicu ima to da se mediji boje, pored gubitka rejtinga, i da ne postanu tema napada u slučaju da obaveštavaju o ljudskim pravima.

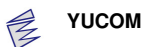
Neophodna je veća odgovornost/aktivnost javnog servisa o tom pitanju kao i aktivnost političkih figura koji bi svojim ličnim primerom otvorene podrške braniteljima/kama mogli da doprinesu promeni negativne slike o braniteljima/kama ljudskih prava, to je jedini način koji bi mogao dugoročno da promeni sliku o braniteljima/kama ljudskih prava.

Neophodna je i edukacija NVO o međunarodnim dokumentima koji se odnose na ljudska prava.

Vrlo je važna podrška NVO sektora priključenju Srbije Evropskoj uniji iz razloga što Srbija mora prilagoditi celokupan pravni sistem sistemu Evropske unije i na taj način poboljšati stanje ljudskih prava. Primetno je osipanje kadrova i nezainteresovanosti mladih ljudi da se bave ovom temom. Ljudska prava su predstavljena u segmentiranom i suženom obliku. Sa druge strane, postoje indicije da ne postoji svest javnosti o tome šta su ljudska prava i u tu svrhu neophodno je podizanje svesti stanovništva o ljudskim pravima i kako ona mogu da se štite. Takođe je neophodno informisati mlade ljude o aktivnostima koje mogu preduzeti u cilju menjanja stanja u društvu.

Na četvrtom po redu konsultativnom sastanku branitelja i braniteljki ljudskih prava u Novom Sadu izvedeni su sledeći zaključci:

- Postoje poremećeni odnosi između NVO i loša međusobna komunikacija. Nedostatak solidarnosti od strane vodećih organizacija u smislu uključivanja manjih organizacija u projekte.
- Neophodno formiranje sistema solidarnosti među organizacijama koje se bave zaštitom ljudskih prava kao i aktivno učešće samih branitelja/ki ljudskih prava u njemu;
- Ne postoji podstrek za formiranje novih NVO i novih aktivnosti NVO za zaštitu ljudskih prava (od kriterijuma za pristup fondovima na dalje). Neophodno je održavanje interesovanja mladih za ljudska prava.
- U slučajevima napada, branitelji/ke nemaju kome da se obrate za adekvatnu zastitu pred sudom;
- Generalno mediji na lokalnom nivou nisu zainteresovani za teme o ljudskim pravima jer nisu profitabilne i ne prepoznaju se kao javni interes;

- Ne postoje definisane metodologije za saradnju između države i branitelja/ki ljudskih prava;
- Mlade organizacije nemaju kapacitete da definišu strategije za promociju pitanja/ tema koje smatraju važnima;
- Nedovoljno poznavanje međunarodnih instrumentata i posledično nedovoljno korišćenje međunarodnih instrumenata za zaštitu ljudskih prava;

YUCOM

Komitet pravnika za ljudska prava / Lawyers' Committee for Human Rights

Svetogorska 17, Beograd, Srbija / 17 Svetogorska Street, 11000 Belgrade, Republic of Serbia

Tel/Fax: +38111 3344235, +38111 3344425

e-mail: yucomoffice@gmail.com

www.yucom.org.rs